

TÜRKİYE SİGORTA VE
EMEKLİLİK SEKTÖRÜ

DURUM BELGESİ

Nisan 2026

ÖNSÖZ

Küresel ekonomide belirsizliklerin arttığı, iklim değişikliği kaynaklı sorunların derinleştiği, dijitalleşmenin risk yapısını dönüştürdüğü bir dönemde sigorta sektörü artık yalnızca bir teminat mekanizması değil; riskleri öngören, yöneten ve finansal sistem içinde paylaşılan bir yapı olarak ekonomik istikrarın temel bileşenlerinden biri haline gelmiştir.

Son yıllarda yaşadığımız afetler ve ekonomik gelişmeler, risk yönetiminin yalnızca sektörümüz için değil, ülkemizin geleceği için stratejik bir öncelik olduğunu açıkça göstermiştir. Bu gerçeklik, sigortacılığın rolünü daha görünür ve daha hayati kılmaktadır.

Bugün sektörümüz ulaştığı prim üretimi, aktif büyüklüğü ve fon hacmi ile finansal sistemin ana sütunlarından biri konumundadır. Ancak asıl stratejik değer; bu büyüklüğün kamu maliyesi üzerindeki risk yükünü azaltma, enflasyonla mücadeleyi destekleme ve uzun vadeli yatırımlara finansman sağlama kapasitesinde yatmaktadır. Afetler sonrasında kamu bütçesine yansıyan yükün paylaşılması, bireysel emeklilik sistemi aracılığıyla oluşturulan uzun vadeli fonlar ve finansal sigortalar yoluyla yatırım güvenliğinin sağlanması, sektörümüzü kalkınma sürecinin asli paydaşlarından biri haline getirmektedir.

Türkiye Sigorta Birliği olarak hazırladığımız Pozisyon Belgesi, sektörümüzün yalnızca mevcut sorun alanlarını değil; aynı zamanda Türkiye'nin makroekonomik hedefleriyle uyumlu bir dönüşüm perspektifini ortaya koymaktadır. Sermaye yapısının güçlendirilmesinden reasürans kapasitesinin artırılmasına, trafik sigortasında yapısal reformlardan sağlık ve emeklilik alanındaki sistemsel dönüşümlere, finansal sigortaların geliştirilmesinden afet risk yönetiminin güçlendirilmesine kadar uzanan bu çerçevede bütüncül bir politika seti niteliği taşımaktadır.

2030 vizyonumuz doğrultusunda sektörümüzü iki kat büyütürük toplam prim üretimini 50 milyar ABD doları seviyesine çıkarmayı ve sigorta penetrasyon oranını %4,7 düzeyine yükseltmeyi hedefliyoruz. Bu hedef, yalnızca niceliksel bir büyümeyi değil; sigortacılığın ekonomideki ağırlığının artmasını, risklerin daha geniş bir tabana yayılmasını ve finansal sistemin derinleştirilmesini ifade etmektedir.

Bu hedefler yalnızca sektörel büyüme göstergeleri değildir. Aynı zamanda daha derin bir finansal piyasa, daha güçlü bir tasarruf tabanı, daha düşük kamu risk yükü ve daha dirençli bir ekonomi anlamına gelmektedir. Sigorta sektörü büyüdükçe; yatırımların finansmanı güçlenecek, ekonomik gelişmelere karşı dengeleyici etki artacak ve toplumsal risklere karşı daha kapsayıcı bir güvenlik ağı oluşacaktır.

Türkiye Sigorta Birliği olarak, bu Pozisyon Belgesi ile ortaya koyduğumuz reform ve politika önerilerinin hayata geçirilmesi halinde, sigortacılığın Türkiye'nin makroekonomik dayanıklılığının kalıcı sigortası olacağına inanıyoruz. Kamu otoritelerimiz, sektör paydaşlarımız ve tüm ilgili taraflarla iş birliği içinde riskleri yöneten, tasarrufları büyüten ve geleceği güvence altına alan bir sigorta mimarisini inşa etme kararlılığımızı sürdürüyoruz.

BÖLÜM 01

SEKTÖRÜN SERMAYE YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ

Öz kaynak büyümesini sınırlandıran maliyet unsurları kontrol altına alınmalıdır.

Sigorta ve emeklilik sektörü, finansal sistemin dayanıklılığını artıran en önemli sektörlerden biridir. Güçlü öz kaynak yapısı; büyük afetler, piyasa dalgalanmaları ve yüksek tazminat dönemlerinde sektörün sürdürülebilirliğini temin etmesi açısından stratejik önem taşımaktadır.

2025 yılı 4. Çeyrek itibarıyla sektörün aktif büyüklüğü 3,8 trilyon TL'ye, öz kaynak büyüklüğü ise 436 milyar TL'ye ulaşmış; sermaye yeterlilik oranı %194 seviyesine yükselmiştir. Bu tablo, son dönemde sermaye yapısında önemli bir iyileşmeye işaret etmektedir. Ancak bu iyileşmede yatırım gelirlerinin geçici etkisi belirleyicidir. Faizlerin düşmesiyle birlikte yatırım gelirlerinin azalacağı bir döneme girilirken, sektörün kârlılığını teknik sonuçlar üzerinden sürdürebilmesi büyük önem taşımaktadır.

Özellikle hayat dışı sigorta sektöründe, sermaye yeterlilik oranının kalıcı biçimde güçlenebilmesi için teknik kârlılığın artırılması gerekmektedir. Bu alanda en temel sorun alanı trafik sigortası branşıdır. Yatırım gelirleri

hariç bırakıldığında sektörün teknik zararının büyük bölümü bu branştan kaynaklanmaktadır.

Trafik sigortasında SGK payı, değer kaybı ödemeleri, bedeni tazminat hesaplamalarındaki belirsizlikler ve yargı kararlarının geriye dönük etkileri maliyetleri ciddi biçimde artırmaktadır. Vurgulamak gerekir ki söz konusu maliyetlerin önemli bir kısmı ne sigortalılara ne de hak sahiplerine doğrudan fayda sağlamaktadır. Bu durum, şirketlerin teknik kârlılığını aşındırmakta, öz kaynak büyümesini sınırlamakta ve uzun vadede sermaye yeterliliğini olumsuz etkilemektedir. Ayrıca, trafik branşında yaşanan bu yapısal sorunlar, yabancı yatırımcıların sektöre ilgisini de azaltmıştır. Son yıllarda yabancı sermayenin toplam sermaye içindeki payı %72'den %56 seviyelerine gerilemiştir. Kendi

ülkelerinde ve küresel ölçekte en büyük sigorta grupları arasında yer alan Liberty Mutual (ABD), Ergo (Almanya) ve Groupama (Fransa) gibi şirketler Türkiye'deki faaliyetlerini sonlandırmıştır. Bu gelişme, sektörümüz açısından yalnızca sermaye kaybı değil, aynı zamanda uluslararası bilgi birikimi ve finansal derinlik açısından da önemli bir kayıptır.

Trafik branşındaki bu yapısal maliyetlerin rasyonelleştirilmesi, hem primlerin adil seviyelere ulaşmasını hem de sektörün teknik sonuçlarının iyileşmesini sağlayacaktır. Böylelikle sermaye yeterlilik oranı yatırım gelirlerine değil, sürdürülebilir teknik performansa dayalı biçimde güçlenecektir.

Öte yandan ülkemiz deprem kuşağında yer almakta olup,

beklenen büyük İstanbul depremi gibi afetler karşısında sigorta ve emeklilik sektörünün güçlü bir sermaye yapısına sahip olması hayati önemdedir. Güçlü sermaye; reasürans kapasitesinin etkin kullanılmasına, yüksek hasar dönemlerinde finansal sistemin istikrarının korunmasına ve kamu maliyesi üzerindeki yükün hafiflemesine katkı sağlayacaktır.

Öz kaynakları güçlendirmenin en kolay yolu sigortalılara ya da hak sahiplerine değer yaratmayan maliyet unsurlarının şirketlere ve dolayısıyla sigortalılara yük olmasının önüne geçmek olacaktır.

BÖLÜM 02

DAĞITIM KANALLARININ YAPILANDIRILMASI, NİTELİĞİNİN ARTIRILMASI VE ÇEŞİTLENDİRİLMESİ

Sigorta sektöründe sürdürülebilir büyümenin temel unsurlarından biri, dağıtım kanallarının etkinliğinin artırılması ve dijitalleşmenin tüm satış süreçlerine entegre edilmesidir.

Gerek Türkiye'deki sigorta penetrasyonunun görece düşük seyretmesi, gerekse toplumun geniş kesimlerinin sigorta ürünleri ile tanışma noktalarının hâlen sınırlı olması, dağıtım ekosistemini stratejik bir dönüşüm alanı hâline getirmiştir. Önümüzdeki dönem, sigorta ürünlerinin erişilebilirliğini artıracak, maliyetleri düşürecek ve müşteri deneyimini sadeleştirecek çok kanallı bir yapı kurulmasına ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Türkiye'de sigorta ürünlerinin büyük bölümü banka sigortacılığı ve geleneksel acentelik modelleri üzerinden sunulmakta olup, bu iki kanalın güçlü yapısına rağmen hem dijital hem hibrit satış modellerinin gelişimi sektörün uzun vadeli rekabet gücü için kritik önem taşımaktadır. 2025 yılı itibarıyla dağıtım kanalları üretim payları incelendiğinde hayat dışı sigortalarda %60'lık oran ile acentelerin, hayat sigortalarda ise %70 üzerinde bir oranla bankaların en etkin satış kanalları olduğu göze çarpmaktadır. Bu dağılım, sektörün farklı branşlardaki operasyonel çeşitliliğini de gözler önüne sermektedir.

Nüfusun değişen tüketim alışkanlıkları, dijital kanalların hızla artan kullanım oranı ve müşterilerin poliçeye "her an her yerden" erişim beklentisi, dağıtım altyapısının yeniden yapılandırılmasını

zorunlu kılmaktadır. Sektörde faaliyet gösteren aracı kurumların teknik kapasitelerinin güçlendirilmesi, teknolojik altyapılarla desteklenmesi ve ürün bazlı uzmanlaşmanın teşvik edilmesi önem arz etmektedir. Acentelere yönelik eğitim programlarının genişletilmesi, yapay zekâ destekli satış ve müşteri hizmeti araçlarının yaygınlaştırılması ve acente portallarının entegrasyon kapasitesinin artırılması, hizmet kalitesinin yükseltilmesine ve müşteri memnuniyetinin sürdürülebilir şekilde geliştirilmesine doğrudan katkı sağlayacaktır.

Dijitalleşmenin dağıtım kanalları üzerindeki etkisinin bir diğer boyutunu müşteri deneyimi ile operasyonel süreçlerdeki dönüşüm oluşturmaktadır. Poliçe tanzimi, risk analizi, hasar ihbarı, fiyatlama ve tekliflendirme gibi süreçlerin dijital platformlar aracılığıyla yürütülmesi, müşteri deneyimini sadeleştirirken şirketlerin operasyonel maliyetlerini de azaltmaktadır. Sigorta sektöründe yapay zekâ ve büyük veri tabanlı sistemlerin kullanımı, müşteri segmentasyonu ve fiyatlama doğruluğunu artırırken, mobil uygulamalar ve dijital müşteri hizmetleri, sigortacılığı günlük hayatın daha görünür bir parçası hâline getirmektedir. Özellikle genç nüfusun talep ettiği hızlı, şeffaf ve kişiselleştirilmiş hizmet ihtiyacına cevap

vereabilen şirketler rekabette avantaj sağlamaktadır.

Bu çerçevede, dağıtım kanallarının geliştirilmesi ve dijitalleşme süreçlerinin desteklenmesi, hem sigorta penetrasyonunun artırılması hem de şirketlerin sürdürülebilir kârlılığının sağlanması açısından stratejik önem taşımaktadır. Acentelerin ürün portföylerinin genişletilmesi, bankasürans kanalının finansal kapsayıcılığı güçlendirecek şekilde desteklenmesi, dijital kanalların etkin kullanımının teşvik edilmesi ve gömülü sigortacılık uygulamalarına yönelik uygun düzenleyici çerçevenin oluşturulması; önümüzdeki dönemde sektör büyümesine önemli bir kaldıraç etkisi sağlayacaktır.

Dağıtım ekosisteminin çok kanallı bir yapıya kavuşturulması, sigortacılık hizmetlerine erişimi artırırken maliyetleri düşürecek ve toplumun sigorta ürünleriyle etkileşimini daha doğal ve sürdürülebilir bir zemine oturtacaktır. Böylelikle sigorta sektörü, yalnızca finansal koruma sunan bir yapı olmaktan çıkarak bireylerin günlük yaşamlarında sürekli etkileşim kurdukları modern ve bütünleşik bir hizmet ekosistemine dönüşecektir.

BÖLÜM

03

TÜRKİYE HAYAT SİGORTACILIĞINDA YENİ BİR EVRE: YATIRIM FONLU SİGORTALAR

Yatırım fonlu sigortalar, hayat sigortacılığının geleceğini tanımlayan; tasarruf, koruma ve piyasa derinliğini tek üründe buluşturan yapısal bir dönüşüm aracıdır.

Ülkemizde hayat sigortacılığı penetrasyonu gelişmiş ülke seviyelerinin oldukça altındadır. Gelir seviyesi, risk farkındalığına ilişkin bilinç düzeyi ve tasarruf alışkanlıkları düşük penetrasyon seviyesinin başlıca sebepleridir. Yine gelişmiş ülke hayat sigortacılığı piyasalarının aksine, ülkemiz hayat sigortacılığında kredi bağlantılı hayat sigortalarının da etkisiyle tasarrufa dönük ürünler yerine vefat ve maluliyet gibi risklerin ana teminat olarak sunulduğu risk esaslı ürünler baskın bir güce sahiptir. Tasarrufa dönük ürünlerin hayat sigortacılığında payının düşük olmasındaki bir etmen de küçük ve orta ölçekli tasarrufların bireysel emeklilik sistemi üzerinden yatırıma yönlendiriliyor olmasıdır.

Bireysel emeklilik sisteminin doğası gereği uzun vadeli tasarrufları teşvik eden bir yapıda olması, kısa ve orta vadeli tasarruflar için bir adres olmaması sigortacılık anlamında bir ihtiyaca karşılık gelmektedir. Bunu karşılamaya yönelik olarak ülkemiz sigortacılık mevzuatında yer almakla birlikte bugüne değin uygulama şansı bulmamış, bununla birlikte gelişmiş sigorta piyasalarında oldukça önemli bir yeri olan yatırım fonlu sigortaların hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.

Ülkemiz için tasarlanan modelde yurt dışı uygulamalarına benzer şekilde sigorta ettirenlerin ödedikleri sigorta primleri hayat sigortası şirketleri tarafından SPK mevzuatına tabi menkul kıymet yatırım fonlarında değerlendirilecektir. Sigorta ettiren sigorta poliçesinin tanzimi aşamasında tarifede tanımlı fonlar arasında fon dağılımını belirleyecek, ödediği primler yine kendisinin belirleyeceği vefat, maluliyet vb. teminatlar için gerekli risk primleri düşüldükten sonra yatırım fonlarına yönlendirilecektir. Sigorta ettiren poliçe süresi içinde fon dağılım değişiklikleri yapabilecektir.

Yatırım fonlu sigortaların hem hayat sigortası şirketleri hem sermaye piyasalarının derinleşmesi açısından büyük önem taşıdığı değerlendirilmektedir. 10 yıllık sürede bu üründen kaynaklı olarak yatırım fon evreninde %15'lik bir büyüme tahmin edilmektedir.

Ülkemizin özgün koşulları bu ürünlerin önemini daha da artırmaktadır. Özellikle Marmara Bölgesinde meydana gelebilecek büyük ölçekli bir depremden kaynaklı olarak bireyler üzerinde oluşacak koruma açığına (protection gap) çözüm bulunması öncelik bekleyen konuların başında gelmektedir. Yatırım fonlu sigortaların sigorta unsuru, bu koruma açığının kapatılmasında önemli bir rol üstlenebilecek, bireylerin finansal dayanıklılığını artırarak sosyo-ekonomik risklere karşı hazırlık düzeyini yükseltecektir.

Diğer yandan, sermaye piyasalarında dönem dönem yaşanan ciddi dalgalanmalar yatırımcı güvenini zedeleyebilmektedir. BES fonlarının orta ve uzun vadeli yapısıyla bu dalgalanmaları azaltıcı bir işlev görmesine benzer şekilde, yatırım fonlu sigortalar da piyasadaki aşırı oynaklıkları dengeleyecek bir stabilizatör etkisi gösterecektir.

Ayrıca, hayat emeklilik şirketlerinin hâlihazırda 6.500'ün üzerinde bireysel emeklilik aracıları bulunmaktadır. Bu güçlü satış ve dağıtım ağı sayesinde yatırım fonları, yatırım fonlu sigortalar aracılığıyla çok daha geniş kitlelere ulaştırılabilecek; böylece finansal kapsayıcılık ve ürün çeşitliliği bakımından önemli bir ilerleme kaydedilecektir.

Düşen faizlerin hâkim olacağı ve tamamlayıcı emeklilik sisteminin yürürlüğe girmesinin beklendiği bir ekonomik ortamda mevzuat alt yapısının oluşturulması durumunda yatırım fonlu sigortalar hayat emeklilik şirketleri için bireylere sunulan en önemli ürün olma özelliği taşıyacaktır.

Yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde sektör olarak beklentimiz ürünün hayata geçirilebilmesi için hem sigortacılık hem sermaye piyasası mevzuatında gerekli düzenlemelerin yapılmasıdır.

BÖLÜM 04

FİNANSAL SİGORTALAR İLE İLGİLİ GELİŞMELERİN SAĞLANMASI

Damga Vergisi ve Harçlar Kanunu Düzenleme İhtiyacı

Gayri nakdi kredi alanında banka teminat mektuplarına alternatif sigortacılık ürünü olması nedeniyle bankalar tarafından verilen nakdi ve gayri nakdi krediler, bunlara ilişkin teminatlara tanınan damga vergisi ve harçlar istisnasının kefalet sigortası kapsamında verilen (bina tamamlama dahil) teminat mektuplarına da tanınması ile iki ürün vergi açısından eşitlenerek gayri nakdi kredi alanında portföyün genişlemesi ve bankacılık sektörü üzerindeki gayri nakdi kredi yükünün sigortacılık sektörü tarafından paylaşılması hedeflenmektedir.

Söz konusu muafiyetin sağlanması, finansal sigortaların yaygınlaştırılması açısından önem arz etmekte olup hem sigorta şirketleri açısından bankalar nezdinde eşitsizliğin giderilerek iş kayıplarının yaşanmasını engelleyeceği hem de önümüzdeki dönemde poliçe adetlerinde kayda değer bir artışla bu alanda büyümeyi tetikleyeceği öngörülmektedir. Bu kapsamda, 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu ile 492 sayılı Harçlar Kanunu'nda değişiklik yapılması gerekmekte olup hem SEDDK hem de TBMM ile paylaşılan mevzuat değişikliklerinin yayımlanması beklenmektedir.

Kamu Kurumları ile Entegrasyon Çalışmaları

Kefalet senetlerinin elektronik ortamda düzenlenmesi ve sahtecilik riskinin önlenmesi amacıyla kamu kurumlarıyla entegrasyon çalışmaları yürütülmektedir.

Kamu İhale Kurumu ile sağlanan entegrasyonun tüm kamu kurumlarına yayılması amacıyla ilk aşamada Gelir İdaresi Başkanlığı ile entegrasyon çalışmalarına başlanmıştır. Söz konusu entegrasyon Takasbank ve SBM altyapısı üzerinden geliştirilmiş ve nihai hedef olarak tüm kamu kurumlarının bu sistem üzerinden entegre edilmesi planlanmıştır. T.C. Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından standart kefalet senedi metinlerinin paylaşılmasıyla birlikte sistemin kısa süre içinde test ortamında devreye alınması planlanmaktadır. Böylece önümüzdeki dönemde hem Gelir İdaresi Başkanlığı hem de Gümrükler Genel Müdürlüğü ile entegrasyonun tamamlanarak tüm kefalet süreçlerinde dijital güvenliğin sağlanması hedeflenmektedir.

BÖLÜM 05

YENİLİKÇİ SİGORTA ÜRÜNLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Parametrik Sigortalar

Belirsizliğin hızla maliyete dönüştüğü yeni risk çağında, parametrik sigortalar veriye dayalı, hızlı ve öngörülebilir korumayla dayanıklılığı yeniden tanımlamaktadır.

İklim değişikliği, doğal afetler ve pandemi gibi yeni risk türleri, klasik sigorta ürünleriyle yönetilmesi güçleşen zararların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Parametrik sigorta ürünleri, belirli göstergelerin (yağış miktarı, rüzgâr hızı, deprem şiddeti, sıcaklık gibi) tetikleyici olarak kullanılması yoluyla hızlı ve şeffaf tazminat ödemesi yapılmasını sağlamaktadır. Dünya genelinde enerji, turizm, tarım ve inşaat sektörlerinde yaygınlaşan bu ürünlerin Türkiye’de de geliştirilmesi, özellikle iklim kaynaklı gelir kayıplarına karşı sektörün dayanıklılığını artıracaktır.

Birliğimiz, bu alandaki uluslararası örnekleri ve mevzuat farklılıklarını dikkate alarak, Türk sigorta hukukunda uygulanabilirliği üzerine çalışmalar yürütmekte olup, önümüzdeki dönemde parametrik ürünlerin yaygınlaştırılması ve gerekli mevzuat uyumunun sağlanması için kamu otoriteleriyle iş birliği içinde olmayı hedeflemektedir.

Meteorolojik, sismik, tarımsal ve hidrolojik verilerin gerçek zamanlı, standart formatlarda sigorta sektörüyle paylaşılması ve bu kapsamda tetikleyici verilerin hangi kurumlar tarafından doğrulanacağına ilişkin standartların belirlenmesi beklenmektedir.

Mikro Sigortalar

Finansal kapsayıcılığı artırılması amacıyla düşük gelirli bireyler, küçük çiftçiler, kayıt dışı çalışanlar ve küçük işletmeler için tasarlanan mikro sigorta modelleri, küresel ölçekte önemli bir büyüme alanı olarak öne çıkmaktadır. Bu ürünler, düşük primler karşılığında temel sağlık, hayat, tarım ve küçük işletme risklerine karşı güvence sunmakta; sigorta okuryazarlığının artmasına katkıda bulunmaktadır. Ülkemizde mikro sigortanın gelişebilmesi için mevzuat altyapısının güçlendirilmesi, mobil/dijital dağıtım kanallarının etkin kullanılması ve kamu destekli sosyal güvenlik programlarıyla entegrasyonun sağlanması önem arz etmektedir.

Birliğimiz, uluslararası örnekler (Filipinler, Hindistan, Güney Afrika) ışığında ülkemize özgü mikro sigorta modelleri üzerine çalışmalar yapmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda, mikro sigorta primlerinde vergi avantajı veya kamu katkısı gibi kapsayıcılığı artıracak mekanizmaların değerlendirilmesi, hane halkı, çiftçiler ve küçük işletmeler için “mikro sigorta farkındalık” programlarının Milli Eğitim Bakanlığı, Tarım Bakanlığı ve belediyelerle ortak çalışmalar yürütülmesi önerilmektedir.

Gömülü Sigortacılık

Sektörün penetrasyon oranını artıracak dönüşüm doğrultusunda dijital kanallar ve gömülü sigortacılık uygulamalarının gelecekte önemli bir yere sahip olacağı görülmektedir. Sigorta ürünlerinin doğrudan tüketicinin günlük hayatına entegre edildiği, dijital platformlar ve mobil uygulamalar üzerinden satıldığı bu model hem maliyetleri düşürmekte hem de genç nüfusun sigorta ürünlerine erişimini kolaylaştırmaktadır. Özellikle seyahat, sağlık, hayat, bireysel kaza ve mikro ihtiyaca yönelik ürünlerde dijital satış hacminin artabileceği bir dönem başlamıştır. Gömülü sigortacılık sayesinde sigorta ürünleri, tüketicinin satın aldığı mal veya hizmetle birlikte, çoğu zaman birlikte sunulabilir hâle gelmiştir. Bu uygulamanın Türkiye’de geliştirilebilmesi için düzenleyici çerçevenin netleştirilmesi, ürün-hizmet tedarik zincirinin hukuki olarak tanımlanması ve veri paylaşımına ilişkin güvenli bir altyapı kurulması gerekmektedir.

BÖLÜM 06

YEŞİL DÖNÜŞÜM VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK (ESG) ÇALIŞMALARININ İLERLETİLMESİ

COP31 - Türkiye

Türkiye'nin COP31'e ev sahipliği yapacak olması, sigorta sektörü açısından iklim risklerinin finansmanı, afet dayanıklılığı, tarım sigortaları ve iklim uyum çözümleri alanlarında uluslararası ölçekte görünürlük ve liderlik fırsatı sunmaktadır. Bu süreç, sektörün yalnızca küresel iklim gündemine katkı sağlaması açısından değil; aynı zamanda teknik bilgi birikimini, çözüm kapasitesini ve iş birliği potansiyelini uluslararası paydaşlarla paylaşması açısından da stratejik bir kaldıraç niteliği taşımaktadır. COP31 kapsamında sigorta sektörünün bu alanlarda etkin bir şekilde konumlanması hedeflenmektedir.

Mevcut koşullar çerçevesinde, Birliğimizin COP31'e sigorta sektörü, finans, sürdürülebilirlik ve iklim çözümleri için daha esnek bir platform olan Green Pavilion (ülke/kurum alanı) kapsamında kurumsal bir katılım sağlaması, hem sektörün küresel iklim gündemindeki rolünü görünür kılmak hem de Türk sigorta sektörünün teknik kapasitesini uluslararası paydaşlara aktarmak açısından stratejik bir fırsat olarak değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede, Haziran ayına kadar T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı nezdinde resmi temas kurulması yönünde destek beklenmektedir.

BÖLÜM 07

ÖZEL SAĞLIK SİGORTALARININ GELİŞTİRİLMESİ

Kamu tarafından sunulan sağlık hizmetlerinin finansmanı, gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ekonomiler için önemli bir mesele haline gelmiş, finansmandan kaynaklanan zorluklar ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu kapsamda, tüm dünyada özel sağlık sigortaları bireylere bir seçenek olarak sunulmuş, birtakım politikalar ile de sistem desteklenmiştir.

Ülkemizde de özel ve tamamlayıcı sağlık sigortalarının yaygınlaşabilmesi ve beklenen faydayı sağlayabilmesi için kamu tarafından uygulanacak teşvik mekanizmalarının geliştirilmesi, veri paylaşımının şeffaf ve sürdürülebilir bir zemine oturtulması, anlaşılabilir kurum modellerinde uzun vadeli iş birliklerinin hayata geçirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu sayede hem kamu üzerindeki sağlık harcamaları yükü hafifletilecek hem de sigorta sektörünün kapsayıcılığı artırılabilecektir.

Teşvik Sistemi Uygulanması

Kamu üzerindeki sağlık harcamaları yükünün azaltılması kapsamında özel sağlık sigortaları kritik öneme sahiptir. Bu doğrultuda, gerek tamamlayıcı sağlık, gerekse özel sağlık sigortalarına ilişkin kamu tarafından sağlanacak finansal teşviklerle sağlık sigortacılığının geliştirilmesi ve sigortalı sayılarının artırılması oldukça önemlidir.

Bu kapsamda, özel sağlık sigortaları için ödenen primlerin %25'i kadar devlet katkısı sağlanması, devlet katkısına karşılık gelen tutarın primden indirilerek sigorta ettirenden alınmaması ve Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi (SBM) aracılığıyla devlet katkısı tutarlarının Bakanlık bütçesine konulan ödenekten ilgili sigorta şirketine ödenmesi önerilmektedir.

Bu çerçevede devlet teşviki sağlanması için mevzuat değişikliği ihtiyacı bulunmakta olup ilgili mevzuata devlet katkısına ilişkin hüküm eklenmesi önerilmektedir.

Sağlıklı Veri Paylaşımının Sağlanması

Bilindiği üzere, tamamlayıcı sağlık sigortası ile kamunun karşılamakta olduğu mali riskler, sigorta kurumları ile beraber karşılanmakta olup sigorta şirketlerinin tamamlayıcı sağlık sigortasına konu başvuruların poliçe teminatı kapsamında olup olmadığını ve ödeyeceği tutarı belirleyebilmek amacı ile başvuruya konu işlemin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından onaylanıp onaylanmadığını ve onaylanmış ise Kurum tarafından ödenecek tutarı kontrol etme ihtiyacı bulunmaktadır. Bu kapsamda, tamamlayıcı sağlık sigortası hizmetinin sağlanabilmesi için ihtiyaç duyulan en önemli veri tamamlanan Sosyal Güvenlik Kurumu tazminat bilgisidir. Bu bilgi üzerinden sigortalıdan talep edilen ücret tazminata konu edilebilmektedir. Sorunun çözümü için, MEDULA sisteminin kısıtlı olarak sigorta şirketlerinin kullanımına açılması, sigorta sektörünün riziko analizi yapabilmesi ve SGK ile paralel provizyon alınabilmesi önerilmektedir.

Veri paylaşımının diğer bir önemli parçası olarak; Birliğimizce Sağlık Bakanlığı'na sigortalı ve sigortalı adaylarına ilişkin sağlık verilerinin, kişilerin de elektronik ortamda onayı alınmak suretiyle, e-Nabız aracılığıyla alınabilmesi için Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi (SBM) vasıtasıyla bir sistem oluşturulması önerilmiştir. Bu kapsamda, Sağlık Bakanlığı temsilcileri ile gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda, e-Nabız sisteminin SBM ile entegre olması yoluyla yürütülecek model üzerinde mutabık kalınmış olup öncelikle Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü ve SBM arasında konuyla ilgili protokol imzalanmıştır. SBM tarafından yazılım çalışmaları yürütülerek servis 24 Ağustos 2022 tarihinde devreye alınmıştır. Bununla birlikte, kurulan entegrasyon o dönemde Kişisel Verilerin Korunması (KVK) hakkında mevzuat hükümleri gereği veri saklanması izin vermeyecek şekilde kurgulanmıştır. Ancak bilindiği üzere, Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun'da (KVKK) değişikliğe gidilerek özel nitelikli kişisel veri paylaşımı için Avrupa Birliği Mevzuatı ile uyumlu yeni düzenlemelere gidilmiştir.

Bilindiği üzere, sigortacılığın temel ilkelerinden olan azami iyi niyet prensibi uyarınca, mevcut hastalıklar ile kalıtsal ve kronik rahatsızlıkların sigorta ettiren tarafından sigorta şirketine bildirilmesi gerekmektedir. Ancak maalesef, ülkemiz uygulamasında, poliçe öncesi döneme ait olduğu halde beyan edilmeyen çok sayıda örnek ve suistimal vakası mevcuttur. Bu kapsamda şirketlerin suistimal riskini yönetebilmesini teminen mevcut hastalık beyan eksikliklerinin tespiti noktasında e-Nabız üzerinden poliçe öncesi döneme ait bilgilere erişim sağlanması büyük önem arz etmektedir. İhtiyaç duyulan verilerin e-Nabız üzerinden, SBM aracılığıyla sigorta şirketlerinin erişimine açılmasının sağlanmasının ayrıca, doğru fiyatlandırma yapılabilmesi, vatandaşın prim maliyetlerinin düşürülmesi ve sistemin yaygınlaştırılabilmesi noktasında da önemli derecede katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

BÖLÜM 08

BANKA SİGORTACILIĞININ GELİŞTİRİLMESİ

Banka sigortacılığı sigortayı tabana yaymada ve penetrasyonu artırmada hayati öneme sahiptir. Beklenen İstanbul depreminde koruma açığını kapatma konusunda banka sigortacılığı önemli bir rol üstlenecektir.

Kredi bağlantılı hayat sigortaları, nüfusun çok geniş bir kesiminin hayat sigortası ile tanıştığı, başka şekilde tanışmasının mümkün olmadığı sigortalardır. Özellikle orta ve alt gelir gruplarının normal hayat akışı içerisinde kendiliğinden hayat sigortası talep etme ihtimali görece olarak düşüktür. Bununla birlikte yine aynı gelir gruplarının yüksek kredi kullanımında buldukları bilinmektedir. Kredi ürünleri sayesinde hayat sigortacılığı da geniş kitlelerle buluşmakta, bu geniş kitleler koruma açığının kapatılmasında önemli bir misyon üstlenmektedir, pandemide ve Maraş depremlerinde ödenen hayat sigortası tazminatlarının %80'i kredi bağlantılı ürünler üzerinden gerçekleşmiştir.

Katastrofik olaylarda önemi bir kez daha ortaya çıkan kredi bağlantılı hayat sigortalarının penetrasyon seviyesini korumak, sağladığı toplumsal fayda açısından büyük önem taşımaktadır. Bu sebeple, Ticaret Bakanlığı tarafından yapılan düzenlemelerde, kullandığı krediye bağlı olarak bir hayat sigortası ürünü alan kredi müşterilerinin krediyi sonlandırmadan poliçelerini sonlandırmaları ve krediye bağlı başka bir sigorta poliçesi de sunmamaları durumunda kredi kuruluşlarına kredi faiz oranında güncelleme yapma imkânı tanınması önem arz etmektedir.

Krediye bağlı olarak verilen hayat sigortaları yanında DASK, konut, kasko ve trafik gibi kişilerin mal varlıklarını korumaya yönelik sigorta ürünlerinin bankalar üzerinden daha aktif bir şekilde satılabilmesi için kredilerin sınıflandırılmasında bu tür sigorta teminatlarının pozitif bir unsur olarak tanımlanmasının sigorta penetrasyonunun artırılmasına olumlu etkide bulunacağı değerlendirilmektedir.

BÖLÜM

9

TAMAMLAYICI EMEKLİLİK SİSTEMİNİN (TES) HAYATA GEÇİRİLMESİ

Tasarruf açığı son yıllarda çok yaygın bir olgu olup birçok kişinin emeklilikte daha yüksek gelir elde etmek için bile olsa mevcut tüketim seviyesini değiştirmedeği görülmektedir. Devletimiz farklı araçlarla emeklilik sistemlerine katılımı artırmayı hedeflese de tasarruf oranlarını artırarak tabana yayma konusunda beklenen seviyeler henüz yakalanamamıştır. Bunun bir sonucu olarak OECD ülkelerinde emeklilik fonlarının GSYİH içindeki payı %92 seviyesindeyken ülkemizde söz konusu oran sadece %3 seviyelerindedir.

Günümüzde neredeyse tüm ülkeler demografik değişim sürecinden geçmektedir. Doğurganlık oranlarındaki küresel düşüş ve bununla paralel yaşam beklentisinin artması, yaşlı nüfusun toplamdaki payını artırmaktadır. Dünya genelinde yaşlı nüfus oranı 2024 yılında %10,2 iken Türkiye’de %10,6 seviyesindedir. Bu her ne kadar önemli bir ilerleme olarak değerlendirilse de emeklilik ve sağlık sistemleri üzerinde baskı oluşturmakta ve bireylerin tasarruflarının daha uzun bir yaşam süresine yayılmasını gerektirdiğinden finansal güvenliği zorlaştırmaktadır.

Çalışan nüfusun artmasına bağlı olarak önümüzdeki dönem ülkemiz için demografik fırsat penceresi sunsa da artan tasarruf açıkları, düşen doğum oranları ve yükselen yaşam standartları emeklilik sistemlerinin sürdürülebilirliği üzerinde ciddi baskı oluşturmaktadır. Bu durum, tasarruf bilincinin artırılmasını, BES gibi uzun vadeli tasarruf sistemlerine katılımın çoğaltılmasını ve sistemde aktif kalmayı teşvik etmeyi kritik hale getirmektedir.

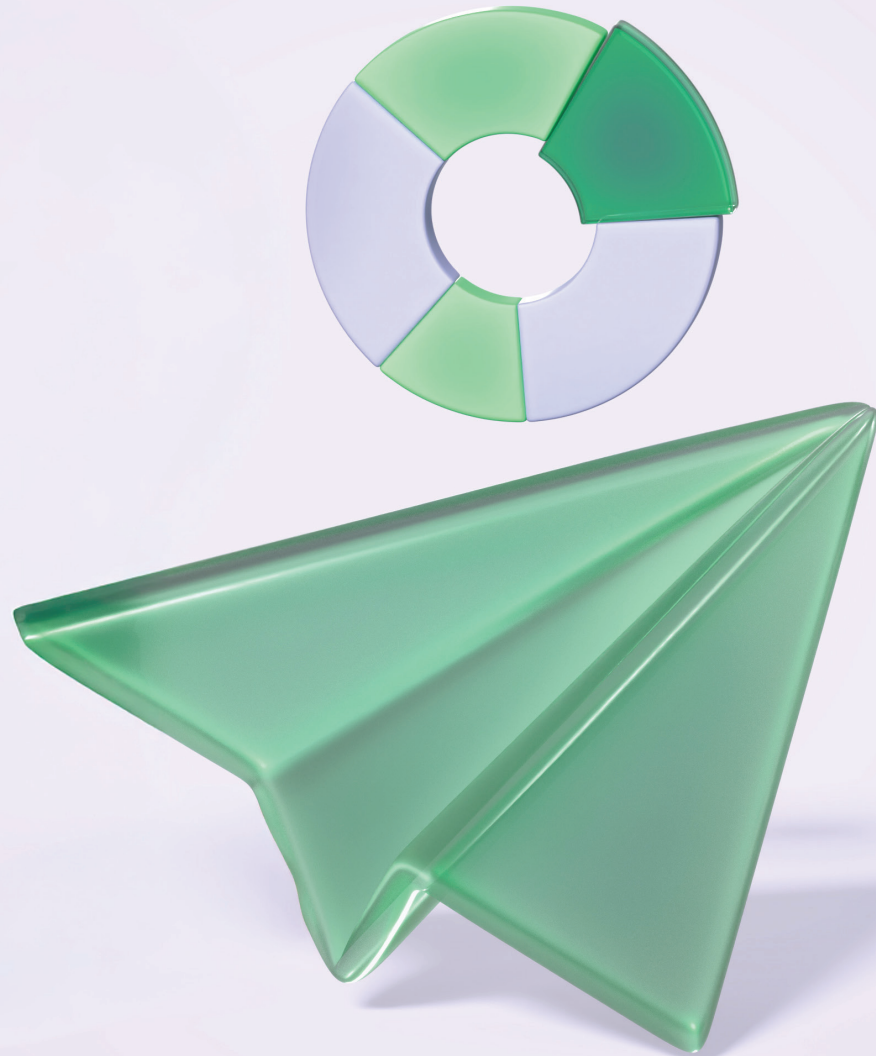
Bu kapsamda, BES’in sürdürülebilir büyümesini desteklemek amacıyla çeşitli çalışmalar yürütülmektedir. 12. Kalkınma Planı, 2024-2026 Orta Vadeli Program ve Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı’nda, Otomatik Katılım Sistemi’nin (OKS) işveren katkısı ile 2. Basamak Emeklilik Sistemi’ne dönüştürülmesi, Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi (TES) adı altında hayata geçirilecektir. TES, emeklilik döneminde oluşacak gelir kayıplarını telafi etmeyi, çalışma hayatı boyunca edinilen yaşam standartlarını korumayı ve hane halkı tasarruflarını artırmayı amaçlayan bir sistem olarak tasarlanmaktadır. TES’in işleyişine ilişkin önerilerimiz düzenleyici otorite ile paylaşılmış olup, önümüzdeki dönemde ilgili mevzuatın oluşturulması beklenmektedir.

TES’in ekonomik amaçları; tasarruf miktarını artırmak, böylece ekonomik kalkınmaya hız kazandırmak, uzun vadeli kaynak sağlamak ve bu sayede istihdamı artırmak olarak sayılabilmektedir. TES’in sosyal amaçları ise bireylere emeklilik dönemleri için tasarruf etme imkânı sunmak, emeklilik dönemlerinde refah düzeyini artırmak, sosyal güvenlik sisteminin bir tamamlayıcısı olduğu için ilave emeklilik getirisi sunmaktır.

TES’in başarısı için en kritik husus çalışan ile birlikte işveren ve devlet katkısının olmasıdır. Çalışanların emeklilik dönemlerinde anlamlı bir gelir elde edebilmeleri için sistemde kalmalarının teşvik edilmesi, hayata geçirilmesi öncesinde kamuoyunun bilgilendirilmesi ve geçiş sürecinin kademeli olarak kurgulanması önerilmektedir. İşverenlerin çalışanlarını sisteme yönlendirmesi için teşvik politikaları planlanmakta olup, güçlü bir iletişim ağı oluşturularak sistemin bütüncül bir yapıya kavuşturulması hedeflenmektedir. Birikimlerin maksimize edilmesi için emeklilik şirketlerine emeklilik yatırım fonları ile sınırlı olmak üzere fon dağılım tavsiyesinde bulunma yetkisinin verilmesi ve tahsilat süreçlerinde SGK ve EGM entegrasyonuna ilişkin detayların netleştirilmesi kritik öneme sahiptir.

BÖLÜM 10

SİGORTACILIKTA EĞİTİM VE KÜLTÜR DÖNÜŞÜMÜ

Sigorta sektörünün 2030 vizyonu doğrultusunda ölçek büyümesi, ürün çeşitliliğini artırması ve daha karmaşık riskleri yönetebilmesi; güçlü bir insan kaynağı altyapısına bağlıdır. Dijitalleşme, iklim riskleri, siber tehditler, yatırım fonlu ürünler ve yeni nesil dağıtım modelleri; sektörde yalnızca niceliksel değil, niteliksel bir kapasite artışını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle eğitim ve kültür dönüşümü, sektörel reform gündeminin ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirilmelidir.

Sigortacılık İstihdamının Teşvik Edilmesi

Sigorta sektörünün sürdürülebilir büyümesi için nitelikli insan kaynağının sektöre kazandırılması stratejik öncelik taşımaktadır. Türkiye'nin yüksek potansiyele sahip genç nüfusunun sigortacılık kariyerine yönlendirilmesi amacıyla, üniversite-sektör iş birliğinin güçlendirilmesi ve sigortacılığın stratejik bir meslek alanı olarak konumlandırılması gerekmektedir.

Bu kapsamda, sigortacılık ve risk yönetimi programlarının cazibesini artıracak teşvik mekanizmalarının geliştirilmesi, başarılı öğrencilerin sektöre yönlendirilmesini destekleyecek burs ve uygulama programlarının oluşturulması ve sigortacılık dışı bölümlerden mezun nitelikli adayların sektöre kazandırılmasına yönelik bilinçlendirme çalışmalarının kurumsal bir yapıya kavuşturulması önem arz etmektedir. Ayrıca sektörün ihtiyaç duyduğu yetkinlik alanlarının – veri analitiği, aktüerya, risk modelleme, finansal mühendislik ve dijital sigortacılık gibi – yükseköğretim müfredatına daha güçlü biçimde entegre edilmesi yönünde ilgili kurumlarla koordinasyon sağlanması beklenmektedir.

Mesleki Eğitim ve Sertifikasyon Modeli

Sigorta hizmetlerinin kalitesi ve tüketici güveni, sektörde görev alan tüm paydaşların mesleki yeterlilik düzeyiyle doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle, sektöre yeni giriş yapacaklar, mevcut çalışanlar ve araçlar için yetkinlik bazlı, standartlaştırılmış ve denetlenebilir bir mesleki eğitim ve sertifikasyon modelinin oluşturulması gerekmektedir.

Görev ve sorumluluk alanına göre tanımlanmış yetkinlik seviyelerine dayalı, deneyim süresi ve sınav esasını içeren bir yetkilendirme sisteminin mevzuat altyapısının güçlendirilmesi; sektör genelinde hizmet kalitesinin homojenleştirilmesini sağlayacaktır. Eğitim içeriklerinin düzenli olarak güncellenmesi, yenileme eğitimleriyle mesleki bilginin güncelliğinin korunması ve sertifikasyon süreçlerinin şeffaf biçimde yürütülmesi, hem piyasa disiplini güçlendirecek hem de tüketici nezdinde güven unsurunu pekiştirecektir.

Bu çerçevede oluşturulacak modelin düzenleyici çerçeveye kavuşturulması ve sektör genelinde uygulanabilir bir standart haline getirilmesi önem taşımaktadır.

Sigortacılık Eğitiminin Geliştirilmesi

Üniversitelerde verilen sigortacılık eğitiminin sektör ihtiyaçlarıyla daha güçlü biçimde uyumlaştırılması gerekmektedir. Eğitim programlarının güncel risk dinamiklerine uygun olarak modernize edilmesi, uygulama ağırlıklı ders içeriklerinin artırılması ve sektör temsilcilerinin eğitim süreçlerine daha aktif katılımının sağlanması önem arz etmektedir.

Akademik bilgi ile sektörel pratiğin bütünleştirildiği, staj ve saha uygulamalarının yaygınlaştırıldığı ve uzmanlık alanlarının netleştirildiği bir yapı; genç yeteneklerin sektöre daha donanımlı biçimde katılımını sağlayacaktır. Özellikle yeni nesil risk alanlarında uzmanlaşmayı teşvik edecek lisans ve lisansüstü programların desteklenmesi, sektörün uzun vadeli rekabet gücü açısından kritik önemdedir.

Sigortacılığın yalnızca poliçe üretimi odaklı bir faaliyet değil; ekonomik dayanıklılığı destekleyen stratejik bir risk yönetimi mesleği olduğu bilincinin güçlendirilmesi, kültürel dönüşümün temelini oluşturmaktadır. Eğitim alanında atılacak yapısal adımlar, sektörün büyüme hedefleriyle doğrudan bağlantılı olup, bu alandaki politika ve mevzuat çalışmalarının bütüncül bir perspektifle ele alınması gerekmektedir.

BÖLÜM

11

TRAFİK SİGORTASINA KÖKLÜ ÇÖZÜM GETİRİLMESİ

33,6 Milyon araç sahibini ilgilendiren Trafik sigortasına getirilecek köklü çözümler, sigortacılığın toplumsal ve ekonomik hayatın vazgeçilmez bir parçası olmasına katkı sağlayacaktır.

2025 yılı Aralık ayı itibarıyla trafiğe kayıtlı 33,4 milyon araç olup söz konusu araçlara ilişkin yürürlükteki poliçe sayısı 26,4 milyon adettir. Bu kadar geniş bir penetrasyona sahip sigorta branşı çok taraflı sorunların çözülememesi sebebiyle sigorta şirketleri için öz kaynak erimesine yol açmaktadır. 2025 yılı dördüncü çeyrek itibarıyla, Trafik branşı teknik zararı 59,2 milyar TL'dir. Yatırım gelirleri hariç bırakıldığında ise söz konusu zarar 100,7 milyar TL'ye yükselmektedir. Trafik Sigortası'ndaki sorunların çözümü için alınacak köklü önlemler aşağıda arz edilmiştir:

Trafik Kazalarının Azaltılması

Ülkemizde 2025 yılında 917.917 adedi anlaşmalı Kaza Tespit Tutanağı ile zabıt altına alınan olmak üzere toplam 1.594.623 trafik kazası meydana gelmiştir. Bunların 1.306.370 adedi maddi hasarlı, 2.166 adedi ölümlü, 286.087 adedi ise yaralanmalı kazalardan oluşmuştur. Bu kazalar sonucunda olay yerinde 2.541 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 407.352 vatandaşımız yaralanmıştır. Bu veriler, poliçe başına hasar adedinin AB ortalamasının üzerinde seyrettiğini göstermektedir. Bu nedenle alınabilecek en önemli önlem, trafik kazalarının azaltılmasıdır. Türkiye'de 100 araç başına düşen kaza sayısı yaklaşık 7,1 seviyesine ulaşmış olup bu oran, birçok gelişmiş ülkeye kıyasla halen yüksek bir düzeydedir. Karşılaştırma yapıldığında aynı dönemde söz konusu oran Almanya'da 4,2, İngiltere'de 3,1 ve Amerika Birleşik Devletleri'nde 2,3 olarak gerçekleşmiştir.

Bu kapsamda, trafik kazalarının azaltılması amacıyla sigorta sektörü açısından uygulanabilecek en etkili araçlardan biri Kişi Temelli Poliçe Sistemi'dir. Sistemle, güvenli sürüş geçmişine sahip sürücülerin primlerinin düşürülerek hasarsızlığa teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, sürücü ceza puanlarına esas kural ihlali bilgilerinin Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi'ne (SBM) aktarılması ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda işletenin yanında sürücünün de poliçede yer alabilmesine imkân tanınması büyük önem taşımaktadır.

Öte yandan, Meclis gündemindeki Karayolları Trafik Kanunu taslağı ile trafik güvenliğini artırmaya yönelik düzenlemeler görüşülmekte; cezaların kapsamı ve oranları artırılarak caydırıcılık güçlendirilmektedir. Bu düzenlemelerle, yalnızca yaptırımların artırılması değil, trafik güvenliği kültürünün geliştirilmesi ve sürücü sorumluluğunun güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Bu çerçevede, sigorta sektörü ile kamu otoriteleri arasında veri paylaşımı ve politika uyumunun güçlendirilmesi, ülkemizde hem kazaların hem de buna bağlı ekonomik ve insani kayıpların azaltılmasında kritik rol oynayacaktır.

Serbest Tarifeye Geçiş

Sigortalıların daha düşük primlerle poliçe satın alabilmesi amacıyla uygulanan azami tarife modeli, beklenen faydayı sağlayamamakta; aksine, sık kaza yapan riskli sürücülerin maliyetinin tüm sigortalılara yayılmasına neden olmaktadır. Bu durum adil fiyatlamayı bozmakta ve hasarsız sürücülerin haksız biçimde cezalandırılmasına yol açmaktadır. Sık kaza yapan sürücülerin yüksek primlerle disiplin altına alınmasını sağlayacak serbest tarife sistemi, kazaya karışmayan sürücüler lehine primlerin düşmesine imkân tanıyacaktır. Kusurlu ve kusursuz sürücülerin ayrıştırıldığı, maliyetin doğru risk grubuna yansıtıldığı adil bir fiyatlama yapısı, trafik sigortalarında sürdürülebilirliğin temelini oluşturacaktır.

Bu çerçevede, serbest tarifeye geçiş öncesinde belirli bir "fiyat koridoru" uygulanması; primlerin alt ve üst sınırlarının makul düzeyde belirlenerek piyasanın kademeli ve kontrollü biçimde serbest tarifeye uyum sağlaması uygun olacaktır. Bu geçiş modeli, ani prim dalgalanmalarını önlerken piyasa dinamiklerinin sağlıklı oluşmasına katkı sağlayacaktır. Öte yandan, Riskli Sigortalılar Havuzu'nun (RSH) mevcut kapsamının genişliği sistemin etkinliğini sınırlamaktadır. Bu nedenle, RSH'nin yalnızca gerçekten yüksek risk taşıyan araç ve basamaklarla sınırlandırılması, serbest tarifeye geçişi destekleyecek ve havuzun amacına uygun işlemesini sağlayacaktır. Sonuç olarak, tavan prim uygulaması ve mevcut RSH yapısı gibi serbest piyasa ekonomisi ile rekabet koşullarını kısıtlayan düzenlemelerden aşamalı biçimde vazgeçilmesi, trafik sigortası piyasasında hem adil fiyatlamayı hem de risk yönetimi temelli sürdürülebilirliği mümkün kılacaktır.

Trafik Primleri Üzerindeki Kamu Yüklerinin Azaltılması

Trafik Sigortası primi üzerinden %5 Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV), %5 Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu (THGF), %3 Güvence Hesabı Katkı Payı ve %10 SGK Kesintisi olmak üzere toplam %23 oranında tutar, farklı paydaşlara aktarılmaktadır. Aracılık komisyonu ile birlikte bu yük %33 seviyesine ulaşmaktadır.

Özellikle kamu kesintileri nedeniyle oluşan yükün gerekli mevzuat değişikliklerinin yapılması suretiyle hafifletilmesi sigortalıların daha düşük primlerle sigorta teminatına sahip olmasını sağlayacaktır.

Bu aşamada öncelikle Trafik Kazaları Nedeniyle İlgililere Sunulan Sağlık Hizmet Bedellerinin Tahsiline İlişkin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik Ek'inde değişikliğe gidilerek SGK'ya aktarımda belirlenen %10 oranının %7,5'e düşürülmesi ve THGF'ye kesilen %5'lik fon yükünün de poliçeler üzerinden kaldırılması önerilmektedir.

Tavan Prim Tarifesinin Artırılması

Serbest tarifeye geçilene kadar mevcut tarife uygulamalarının, sektörün sürdürülebilirliğini sağlayacak seviyelere yükseltilmesi büyük önem taşımaktadır. Mevcut tavan prim tarifeleri değerlendirilirken; Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilen Karayolları Trafik Kanunu hükümlerinin doğurduğu maliyetler, Sigorta Tahkim Sistemi kaynaklı yükler, asgari ücret ve işçilik maliyetlerindeki artış, yedek parça fiyatlarındaki hızlı yükseliş ile genel enflasyon baskısı birlikte ele alınmalıdır.

2025 yılı itibarıyla özellikle tamir ve yedek parça maliyetlerindeki artışlar sektörde güçlü şekilde hissedilmekte, prim üretiminde artış yaşanmasına rağmen teknik gelir ve maliyet dengesi giderek zorlaşmaktadır. Mevcut trafik endeksi, oluşturulduğu dönemdeki maliyet yapısını yansıtacak şekilde TÜFE ve asgari ücret gelişmeleri esas alınarak kurgulanmış olmakla birlikte, zaman içerisinde motorlu araç bakım ve onarım maliyetlerini etkileyen parça tedarik yapısı, döviz kuru hareketleri, enerji maliyetleri ve servis fiyatlamada davranışlarında meydana gelen yapısal değişimler, endeksin maliyetleri yansıtmama gücünün yeniden değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır.

Bu çerçevede, endeksin tamamen değiştirilmesinden ziyade, kapsamının genişletilmesi, ağırlıklarının güncellenmesi ve/veya tamamlayıcı göstergelerle desteklenmesi yönünde bir ihtiyaç ortaya çıkmıştır. Ayrıca mevcut tavan tarifede, basamak ve araç grubu bazında en az %25 oranında bir iyileştirme yapılarak aylık endeks uygulamasının bu güncellenmiş yapı üzerinden devam ettirilmesi, hasar/prim oranının teknik olarak kabul edilebilir seviyelere çekilmesine katkı sağlayacaktır. Söz konusu düzenleme, artan maliyet yükünün daha adil dağıtılmasına imkân tanıyacak ve Kişi Temelli Poliçe gibi dönüştürücü modellerin uygulanması için de uygun bir zemin oluşturacaktır.

Değer Kaybı Tazminatı Çerçevesinin Belirlenmesi

Yüksek yargı organlarının Karayolları Trafik Kanunu ve Trafik Sigortası Genel Şartlarına ilişkin iptal kararlarında, özellikle çok sayıda tazminat davasına konu olan değer kaybı taleplerinde, araç işletenin Borçlar Kanunu'ndaki haksız fiil hükümleri uyarınca gerçek zarar üzerinden belirlenen değer kaybından sorumlu olması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu kapsamda, değer kaybı tazminatının hesaplanmasında esas alınacak objektif ölçütlerin belirlenmesi ve standart bir hesaplama yönteminin mevzuatla düzenlenmesi gerekmektedir.

Değer kaybı hesaplamasına ilişkin düzenlemelerin yargı kararlarıyla iptal edilmesinin ardından, bilirkişi ve eksper raporları arasında ciddi tutarsızlıklar ortaya çıkmış, benzer dosyalarda farklı sonuçlar doğduğu gözlemlenmiştir. Hak sahibinin zararının tazmini ile sebepsiz zenginleşmenin önlenmesi ilkeleri birlikte değerlendirildiğinde, adil ve öngörülebilir bir hesaplama yönteminin belirlenmesi zorunlu hale gelmiştir.

Maliyet Azaltıcı İş ve İşlemlerin Desteklenmesi

Trafik sigortasında maliyetlerin düşürülmesi amacıyla, eşdeğer parça kullanımının yaygınlaştırılması onarım maliyetlerini düşürecek ve yedek parça tedarikinde dışa bağımlılığı azaltacaktır. Bu kapsamda, eşdeğer parça sertifikasyonu, takibi ve denetimine ilişkin ikincil düzenlemelerin hızla hayata geçirilmesi önem arz etmektedir. Serbest Tarife veya Fiyat Koridoru uygulamasına geçilmesi sonrasında, uygulamaya alınması önerilen, Doğrudan Tazmin Sistemi (DTS) altyapısının kurulması ile sigortalıların zararlarının kendi sigorta şirketleri aracılığıyla hızlı ve etkin biçimde karşılanması sağlanarak, operasyonel verimlilik artacak ve hasar süreçlerindeki ihtilaflar azalacaktır.

Diğer taraftan, Sigorta Tahkim Komisyonu nezdinde yürütülen yargılamalarda vekalet ücretleri, icra süreçleri ve benzeri unsurlardan kaynaklanan ek maliyetlerin azaltılmasına yönelik düzenlemeler yapılması da büyük önem taşımaktadır. Bu alanlarda alınacak maliyet azaltıcı tedbirler, sektörün teknik kârlılığını destekleyecek, prim baskısını hafifletecek ve trafik sigortasında uzun vadeli sürdürülebilirliğin sağlanmasına katkı sunacaktır.

BÖLÜM 12

SİGORTACILIK MEVZUATININ DEĞİŞEN DÜNYAYA UYUMUNUN SAĞLANMASI

Sigorta sektörünün amaçlanan içerikte dirençli ve rekabetçi olması, sigorta ekosisteminin öncelikleri olan toplum refahının artması ve sürdürülebilirliğe katkı sağlayacaktır. Sigortacılık mevzuatının da uluslararası örneklerde olduğu gibi sigorta sektörünün bu hedeflere ulaşmasına daha fazla katkıda bulunmasını sağlayacak değer önerilerinde bulunması, iklim değişikliği ve teknolojinin gelişimi ile değişen dünyada doğal afetler ve siber saldırılar gibi beklenmedik aksaklıklar karşısında işletmelere operasyonel ve finansal dayanıklılık sağlaması hedeflenmektedir.

Bu kapsamda özellikle dijital dönüşümden yapay zekaya evrilen dönemde hayat ve hayat dışı sigorta gruplarında faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin yeni ürünlerin çıkarılmasının teşvik edilmesi amacıyla mevcut genel şartların revizyonu ile birlikte yeni sigorta branşlarına (siber risk vb.) ilişkin yeni genel şartların çıkarılması üzerinde durmaları gerekmektedir. Tüketici tercihlerini ve sigortalanma alışkanlıklarını değiştirecek olan ürünlere ilişkin aydınlatmaların şeffaflık içinde yapılmasının sigortacılık mevzuatında yapılacak düzenlemeler ile pekiştirilmesi ön plana çıkmaktadır. Buna örnek olarak gömülü sigortacılık uygulamalarının detaylı olarak düzenlenmesini verebiliriz.

Mevzuat Uyum ve Hukuki Güvenlik

Herkesin tâbi olacağı hukuk kurallarını bilmesi anlamını taşıyan hukukî güvenlik ilkesinin hukuki belirlilik, geçmişe etkili düzenleme yasağı ve güvenin korunması olmak üzere üç alt unsuru bulunmaktadır. Hukuk normlarının öngörülebilir olması güvene dayalı olduğu tartışmasız olan sigortacılık uygulamalarına ilişkin yasal düzenlemelerde de güven duygusunun zedelenmesinden kaçınılmasını gerekli kılmaktadır. Trafik sigortalarında yargı uygulamaları ve Yangın Sigorta Vergisi'nin kapsamının belirlenmemesinden ötürü farklı idari yargı uygulamaları nedenleriyle öngörülebilirliğin sağlanmaması sebebiyle hukuki güvenliğin zedelenmesi bu konuya örnekler olarak verilebilir. Sağlık ve hayat branşları başta olmak üzere özel nitelikli kişisel verilerin işlendiği sigorta branşları için kişisel veriler ile ilgili düzenlemelere ilişkin mevzuat uyumunun sağlanması da sigortanın özünde olan güvenin temininde önemli rol oynayacaktır.

Tüm sigorta ekosistemine yön veren özel kanun olan 5684 sayılı Sigortacılık Kanununda hukuki güvenliğin sağlanması amacıyla ve gelişen finans sektörüne paralel olarak yürürlükteki hukuki düzenlemelerde mali bünyenin yanı sıra sigorta sözleşmelerinin mevzuata uyumunda şeffaf ve güvenli, aynı zamanda gelişmelere adapte olmayı kolaylaştırıcı mahiyette yapılması gereken değişiklikler üzerinde de çalışılmaktadır.

Bu kapsamda ayrıca halihazırda yürürlükte olan ve henüz oluşturulmamış ve SEDDK onayı ile yürürlüğe girecek veya revize edilecek Genel Şartlar ile ilgili devam eden çalışmanın tamamlanması da hukuki çerçevenin belirlenmesi amacıyla hedeflenmektedir.

BÖLÜM 13

KATILIM SİGORTACILIĞININ GELİŞTİRİLMESİ

Temel amaç, dini hassasiyetleri sebebi ile sigortacılık hizmetlerinden çekinen ve sigortacılık ekosisteminin dışında kalmayı tercih eden vatandaşlarımızın, katılım finans ilkeleriyle sektöre kazandırılmasıdır. Bu amaç kapsamında sigortacılık hizmetlerden yararlanmak isteyen toplumun her ferdinin korunmasını ilke edinen katılım sigortacılığı; temelinde yardımlaşma ve dayanışma unsurlarını barındıran, katılım finans ve sigortacılık ilkeleri kapsamında yönetilen, ortak risk ve yatırım paylaşımıyla ülkemizde faaliyet göstermektedir.

Katılım Sigortacılığı faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için toplumsal farkındalığın artırılmasının yanında yeni sermayedarların pazara dahil edilmesi sağlanarak pazar payının büyütülmesi adına kapasite oluşturulması, bu alandaki girişimlere yön verilmesi gerekli görülmektedir. Yaklaşık 16 yıl önce uygulanmaya başlanan ve %1,5 pazar payı olan katılım sigortacılığı alanında gerçekleştirilen çeşitli çalışma ve faaliyetlerin neticesinde günümüzde yaklaşık 70 Milyar TL prim üretimi ile sektör içerisindeki payı %5,7 bandına kadar gelmiştir. Bu gelişim izlendiğinde, katılım sigortacılığı alanının gelecek vadede bir alan olduğu değerlendirilmekte olup, bu kanaat ile Katılım Sigortacılığı pazar payının gelecek dönemlerde %15 civarına yükseltilmesi hedeflenmektedir.

Bu hedef doğrultusunda katılım sigortacılığı sisteminin şeffaflaştırılması, farkındalığının artırılması amacıyla gereken aksiyonların alınması, bankacılıkla paralel bir şekilde sigortacılık alanında da katılım sektörünün büyütülmesi elzemdir. Bununla birlikte global uygulamaların takibi ve gelişime olası katkıları ile katılım sigortacılığı alanının uluslararası katılım sigortacıları ile entegre edilerek ilerletilmesi, çeşitli iş birliklerinin sağlanması, katılım finans ve sigortacılık alanında gerekli görülen mevzuat çalışmalarına destek verilmesi önem arz etmektedir.

TÜRKİYE SİGORTA VE EMEKLİLİK SEKTÖRÜ
